

Fidesz eredményváró rendezvény

2010 április 25

(Almási Rita)

Dolgozatomban a 2010 április 25-i, a választások második fordulóját követő eredményváró rendezvényt szeretném bemutatni, melyet a Fidesz a Vörösmarty térre hívott össze. Módszerűen a résztvevő megfigyelést választottam melynek során főleg a politikusok beszédeire¹ fókuszáltam, de figyeltem a tömeg megnyilvánulásaira is. A gyűlésről hangfelvételeket is készítettem, amelyek nagy segítségemre voltak a későbbi elemző munka folyamán.

A választások során az MSZP vereséget szenvedett és a Fidesz-KDNP győzelmével egy új politikai erő került kormányzó pozícióba. A politikai mező azonban egy harci terep, ahol sem a vereség, sem a győzelem nem végleges. „A harc nem ér véget az ellenség leverésével, aki ha életben marad, veszélyes, mert újra támadhat, de ha meghal, akkor még veszélyesebb, hiszen halhatatlanként bármikor feltámadhat”.²

A fenti gondolatból kiindulva írásomban azt vizsgálom, hogy a választási győzelem kihirdetésére várva illetve közvetlenül utána a Fidesz-KDNP koalíció milyen eszközökkel és milyen módon próbálja hatalmát illetve annak legitimitásába való hitet megszilárdítani és széles körben elfogadtatni. Elemezni fogom, hogy a kollektív identitások mely már meglévő történelmi, kulturális vagy vallási gyökerekkel rendelkező elemeire épít, illetve miképp reflektál ezekre: azaz hogyan használja fel őket a saját hatalom legitimitációját biztosító kollektív identitások kialakítása során.

A következőkben a rendezvényen elhangzott öt beszéd közül négyet elemzek, amelyek nemcsak önmagukban, hanem egymásra épültségük szempontjából érdekességet mutatnak.

¹ A beszédek teljes szövege a mellékletben olvasható

² Csepeli György: A politikai mező antropológiai állandói

1. A hatalom legitimalizálásának szintjei

A hatalom mértékegysége az erő amely „akkor hat, ha sokak akarata testesül meg benne”.³ Ennek megfelelően a beszédekben végigvonul erre az „akaratra”, háttérre való hivatkozás, illetve a hatalom ezen bázisának bizonyítása a szűkebbtől a tágabb környezet felé haladva.

Schmidt Pál először a téren jelenlévőket köszönti, majd „észreveszi” a vidékről érkezetteket is:

„Ahogy látom a táblákat, nemcsak pestiek vannak itt, hanem szép számmal jöttek más városokból is”

A budapestiek és vidékiek azonban nem egyszerűen jelenlevők, hanem képviselők: mégpedig az összes fővárosi és vidéki ember akaratának megtestesítői. A beszéd ugyanis az országjárás felelevenítésével folytatódik:

„Jártunk képviselőtársaimmal, jelölttársaimmal együtt az országot és szinte mindenhol, mindenhol biztató vállveregetés, hajrá, csakazértis gyertek, mikor lesz már, s ez az utolsó két hét volt azt mondom a legizgalmasabb része mert ugyan már nyertünk, hiszen az önök jóvoltából kormányzati felhatalmazás kaptunk már két héttel előtte is...”

A beszédrészlet szerint tehát az egész nép minden tagja kivétel nélkül (ezt erősíti a „mindenhol” ismétlése) türelmetlenül és izgatottan várta a Fidesz-KDNP hatalomra jutását.

A hatalmat legitimáló bázis ezután tovább szélesül mikor Schmidt Pál, mint az Európai Parlament alelnöke szól a tömeghez:

„engedjék meg- hogy az Európai Parlament alelnökeként is szóljak Önökhöz: mindenki megemelte a kalapját már 2 héttel ezelőtt”

A párt győzelmét tehát nemcsak a magyarok, hanem egész Európa kívánta és nemcsak kívánta, hanem egyenesen hódolatát, tiszteletét fejezte ki: „mindenki megemelte a kalapját”.

A hatalom bázisának bemutatása ezután tovább tágul, mégpedig időben:

³ Csepeli György: A politikai mező antropológiai állandói

Soha, soha az elmúlt húsz évben ilyen felhatalmazást egyetlenegy párt nem kapott az egész Európai Unió huszonhét országában.

Itt tehát már nemcsak mindenki akaratának megvalósulásáról van szó, hanem a győzelem egy történelmi tetté válik és olyan támogatottsággal párosul amire az Európai Unió történelme során még nem volt példa.

„Amit két héttel ezelőtt végrehajtottak az Európa szemével egy csoda” –folytatódik a beszéd a „csoda” szóval a hatalom legitimitását a szakrálisba vezetve át.

A csoda szó mögötti tartalom már tisztábban érzékelhető Semjén Zsolt beszédében:

„Ezek a számok önmagukért beszélnek, hisz megmutatják a magyar nemzetnek az akaratát. Az első szó a köszöneté, köszönet a Jóistennek, avagy a 20 millió embernek az imádságáért, aki mindezt kiesdette”.

Itt már Isten akaratát áll a győzelem mögött és ezáltal a győztesek hatalma szakrális jelleget ölt. Egyben a nemzet fogalmának kibővítésére is sor kerül, amelybe már a határon túli magyarság is beletartozik (ez majd Orbán Viktor beszédében kerül kifejtésre).

Semjén Zsolt beszéde másrészt legitimálja a kisebb győztes párt, a KDNP hatalomból való részesülésének jogosságát, a Fidesszel kötött koalícióját és megerősíti a korábban már említett nagy történelmi tettben való részvételnek a tényét is. Ezt oly módon teszi, hogy a szövetséget történelmi kontextusba helyezi és régi korok szóhasználatával festi le: *„Varga László bátyánk –bizonyára emlékeztek László bátyánkra- a halála előtt testamentumában rám hagyta a Kereszténydemokrata Néppártot.... Én akkor megígértem neki, hogy ez a párt, nem fog kiesni a történelemből, hanem Orbán Viktorral bajtársi szövetséget kötünk”*

Semjén Zsolt beszédében az Istennek való hálaadás azonban még csak utalás a hatalom isteni eredetére, ennek kinyilatkoztatására Orbán Viktor utolsó mondatában kerül sor:

„Vincit voluntas tua! Győzedelmeskedjék hát a te akaratod!”

A mondat először latinul, azaz egy szent nyelven hangzik el; ezt követi a magyar fordítás, hogy mindenki számára nyilvánvalóvá váljék a Fidesz-KDNP hatalma nemcsak emberi, hanem isteni akaraton alapul és ennél fogva szakrális és megkérdőjelezhetetlen.

2. Az ellenséggel való „leszámolás”

Mint ahogyan a bevezetőben említettem, a politikai mező egy harci terep, a „hatalommal érintkező élete kívül van a konvenciókon”⁴ és éppen ezért megengedett az agresszió, az ellenféllel való leszámolás. Polgári demokráciákban ez nem a fizikális „ölést” jelenti, mégis számos formája van az ellenfél megsemmisítésének, erkölcsi ellehetetlenítésének. A továbbiakban azt vizsgálom, melyek azok a verbális eszközök vagy képek, amelyeket a beszédet tartó politikusok bevetettek a harc során, illetve ezek miképp szolgáltak az ellenfél illetve saját identitás meghatározására a magyar közéletben.

„Azt látjuk, hogy valamivel kevesebb a részvétel talán politikai vetélytársainknak már nem volt kedvük elmenni Én bízom abban, hogy a mieink igenis elmentek és hitet tettek szeretetből, akaratereőből és szolidaritásból.”

Schmidt Pál beszédében ironikusan utal riválisai magatartására, mellyel szembeállítja a „mieink” által képviselt értékeket: a szeretetet, az akaratereőt és a szolidaritást. Cseppfolyós, nehezen definiálható tág fogalmak ezek, arra azonban igen alkalmasak, hogy bárki azonosuljon velük egyrészt mert mindenki által elfogadott alapértékekől van szó, másrészt pedig mert értelmezési lehetőségeik sokfélék.

Az ellenfélre való ironikus utalások Kósa Lajos beszédében is fellelhetők:

„Ugye tudjuk, hogy amikor Horn Gyulának van kétharmada Kuncze Gáborral, akkor az nagyon demokratikus (nevetés) vagy az a legnagyobb renden lévő, ha véletlenül másnak, akkor állj az egész. Életveszélyes.”

Ezek azonban még csak piszkálódások, amelyek előkészítik a végső leszámolást, amelyre nem más, mint a koalíció első embere, Orbán Viktor jogosult:

„A magyar emberek a mai napon megbuktatták a hatalommal visszaélő oligarchák rendszerét, és helyette megalapítottak egy új rendszert: a nemzeti együttműködés

⁴ Csepeli György: A politikai mező antropológiai állandói

rendszerét. Olyan elemi erővel akarták lezárni a magyarok millióit megsanyargató, vagyonukból, reményeiből kiforgató korszakot, hogy végül a magyarok összeszedték minden maradék erejüket és hitüket, és világra szóló összefogást értek el...

... Olyan rendszer lesz ez, amelyben egymást fogjuk segíteni, és egymást fogjuk biztatni, hogy merjünk nagy célokat kitűzni és azokért közösen dolgozni. Ebben az új rendszerben az oligarchák régi szabályai érvényüket veszítik....

.. A magáncélok, a magánérdekeket szolgáló, a magánhatalmat építő politika napjai ma leáldoztak, és nem fogjuk hagyni, hogy még egyszer visszatérjenek..

...megkezdjük a mögöttünk hagyott korszak romjainak eltakarítását, a felelősség megállapítását és az újjáépítést.”

Az egyik oldalon tehát a „hatalommal visszaélő oligarchák”, a magyarok millióit megsanyargató, vagyonukból és reményeikből kiforgató korszak, a magáncélok, magánérdekeket építő politika áll, mely csak rombolni képes. Ezzel szemben áll a „rendszeréváltó”⁵, a „romok eltakarítását” megkezdő, építeni akaró, nemzeti együttműködésen alapuló politika, mely olyan értékeken alapul, mint hit, összefogás, egymás segítése, szolidaritás, kezdeményező képesség, közös munka és felelősség.

Ilyen szélsőségesen ellentétes erők közötti átmenetet nem lehetne csupán a „szavazás” vagy „választás” szóval leírni, hiszen itt már a jó és a rossz harcáról van szó, amelyet csak „rendszeréváltással”, „forradalommal”, „minden maradék erő és hit összeszedésével”, „világra szóló összefogással” lehet megnyerni. Ez az erőfeszítés azonban nemcsak emberi, hanem egyben szent harc is, amit a beszéd végén a „*Vincit voluntas tua! Győzedelmeskedjék hát a te akaratod*” idézet jelez.

3. A beszédek képi világa

„A tömeg képekben gondolkodik és a földézett kép egész sor másik képet hív elő, de ezek nincsenek az elsővel logikai kapcsolatban”⁶

⁵ A szóhasználat okát és jelentőségét majd a későbbiekben is tárgyalom

⁶ Gustave Le Bon: A tömeg lélektana, 33-34.o.

„A tömegeknél az alsóbbrendű, éppúgy mint a magasabb következtetések, asszociáción alapulnak; csak hogy a társított képzetek között csak látszólagos analógiai és szukcesszív kapcsolatok vannak.”⁷

Az fenti idézetek Le Bon Tömegek lélektana c munkájából származnak, mely bár sokat vitatott mű, a képek tömegpszichológiai jelentőségével kapcsolatban mégis hasznos adalékot nyújthat számunkra.

Az idézett gondolatból kiindulva a továbbiakban azt vizsgálom, hogy milyen képeket, képzeteket vagy toposzokat használtak fel a beszédet mondó politikusok; ezek milyen gyökerekkel rendelkeznek a kollektív identitásokban, illetve mi az a tartalom, amelyet ezek felhasználásával közvetíteni, illetve a kollektív identitásba beépíteni kívántak. A felidézett képek, előhívott elemek érdekessége, hogy besorolhatók a következő három kategória valamelyikébe: a) a sport világa b) történelmi képek és toposzok c) keresztény-nemzeti elemek

a) A sporthoz kötődő képek

„hogy a harcot végigvisszük és a meccsnek –nézzék el nekem a hasonlatot, mint sportembernek –akkor van vége, amikor azt a bíró lefújja.” (Schmidt Pál)

„Gyakran megkérdezték tőlünk, hogy mi lesz hogy ha nem lesz meg a kétharmad. Én erre mindig azt mondtam, hogy ez olyan mint amikor Jelena Izibojeva már megnyerte az olimpiai aranyérmet 205 cm-es eredménnyel, de egyébként csak azért hogy a show menjen, felteszi 506-ra és megkísérli a világcsúcsot. De ha megvan, ha nincs az aranyérmet már nem lehet elvenni. Na most figyelve a választási eredményeket, nem kell nagy merészség ahhoz, hogy azt mondjam: kijelentem, nemcsak az aranyérem van meg, de a világcsúcs is” (Kósa Lajos)

⁷ Gustave Le Bon: A tömegk lélektana. 45. o.

„a mai oxigénpalack nélküli csúcstámadás sikerült... ők tűzték ki a mai napon a csúcsra a zászlót. A csúcsra ugyan a mai napon Magyarország ért fel minden egyes polgárával együtt, de a nyolc éven keresztül kitartók mentek elől, ők vitték, és ők tűzték ki a mai napon a csúcsra a zászlót .. Ma mi vagyunk a szabad világ együttműködés-csúcstartói és bajnokai.” (Orbán Viktor)

A fenti képek nemcsak hogy egymásra épülnek, hanem megfigyelhető bennük egyfajta fokozódás: Schmidt Pálnál már megvan a győzelem, de van még miért küzdeni, Kósa Lajos bejelenti az aranyérmet és a világcsúcsot, Orbán Viktortól pedig kiderül, hogy mindezt rendkívüli módon, oxigénpalack nélkül értük el.

A beszédek üzenete szerint –nyilvánvalóan politikai értelemben- a győztes koalíció képes az odaadó és sportszerű küzdelemre, a cél érdekében kitartó, hajlandó áldozatokat hozni, erőfeszítéseket tenni; a győzelem pedig ennek az önmagát is felülmúló teljesítménynek jól megérdemelt eredménye. Nem önmagukért küzdenek, hanem az ország „minden egyes polgáráért”, de ők mennek elől, nekik van meg a képességük arra, hogy másokat vezessenek és irányítsanak a csúcsra való feljutás érdekében.

Mindenki által ismert képekről építenek fel tehát teljesen új tartalmakat.

b) Történelmi képek és toposzok

*„Jártunk képviselőtársaimmal, jelölttársaimmal együtt az országot”
„köszönetet azoknak, akik polgárháborút vívtak”
„mindenki megemelte a kalapját már 2 héttel ezelőtt” (Schmidt Pál)*

Schmidt Pál országjárása az „igazságos Mátyás király” személyéhez kapcsolódó asszociációkat hív elő; a „polgárháború” szó a küzdelem komolyságát erősíti, a kalap megemelése pedig egy XX század eleji gesztussal az ország számára a koalíció által biztosított elismerést és tiszteletet érzékelteti.

Varga László bátyánk –bizonyára emlékeztek László bátyánkra- a halála előtt testamentumában rám hagyta a Kereszténydemokrata Néppártot és azt mondta, hogy ő

nem fog úgy meghalni, hogy a kereszténydemokrácia és annak bizonyos méltatlan figurái a Szocialista párt segédcapatába züllesszék a kereszténydemokrata néppártot. Én akkor megígértem neki, hogy ez a párt, nem fog kiesni a történelemből, hanem Orbán Viktorral bajtársi szövetséget kötünk. (Semjén Zsolt)

Semjén Zsolt beszéde során olyan történelmi képeket hív elő, mint „testamentum”, „bajtársi szövetség”; Varga László pedig régies kifejezéssel „László bátyánk”-ká válik. Így tehát már ismert és pozitív tartalmú kifejezésekkel biztosítja a koalíció történelemben való gyökerezettségét és legitimitását.

Gondosan megfestett és kidolgozott az alábbi kép is:

„Amikor Navrasics Tiborral ketten álltunk az üres parlamentben miközben velünk szemben 200 szocialista és MDF-es ordított, akkor az tartotta bennem a lelket, hogy el fog jönni az a pillanat amikor más emberek előtt állhatok.” (Semjén Zsolt)

A hallgatóság erőteljes tetszésnyilvánításából kiderül, hogy az üzenet átment, az asszociáció sikeres volt: mindenki maga előtt látja az állíti módon ordító, túlerővel farkasszemmet néző és vállvetve küzdő két bajnokot: így Navrasics Tiborék személye teljesen egybeolvad az egri vitézekével.

„Ma forradalom történt a szavazófülkékben.

Ma ez történt. A magyarok ma rendszert buktattak, és egy új rendszert alapítottak meg. A magyar emberek a mai napon megbuktatták a hatalommal visszaélő oligarchák rendszerét, és helyette megalapítottak egy új rendszert: a nemzeti együttműködés rendszerét.” (Orbán Viktor)

Orbán Viktor már nem asszociációkra épít, hanem egyenesen kijelent. A történelemből ismert fogalmakat használ fel, de már nem a képek felidézése hanem az azonosítás eszközével él azt sugallva, hogy az események felett áll és hatalma van a tematizálásra.

c) Keresztény-nemzeti elemek

Szabó Ildikó: Nemzet és szocializáció c. munkájában rámutat arra, hogy míg a nyugat-európai országokban az ún „demokratikus tematika” tölti be a rendszerstabilizáló funkciót, addig ezt a szerepet a csekély demokratikus hagyományokkal rendelkező volt szocialista országokban a „nemzeti tematika” vette át.

Mivel a kommunizmus örökségként a nemzeti identitásnak nem volt társadalmi konszenzuson nyugvó, egységes mintája a „politikai oldalhoz nem köthető nemzeti érzés politikai tőkévé vált a társadalmi támogatottságért folytatott versenyben.”⁸ Így tehát nemzettel kapcsolatos témák alkalmssá váltak arra „hogy segítségükkel a politikai aktorok csökkentsék az új helyzetet kísérő legitimációs deficitet és egyúttal erősítsék saját pozícióikat.”⁹

Ennek megfelelően a Fidesz-KDNP is megfogalmazta, hogy mit kell a polgároknak „magyar nemzet”-en érteni:

„köszönet a Jóistennek, avagy a 20 millió embernek az imádságáért, aki mindezt kiesdette” (Semjén Zsolt)

„Mától Magyarországon a nemzeti együttműködés lesz mindenek a mércéje. A nemzeti együttműködés rendszere, Barátaim, mindenki számára lehetőség, és mindenki felé elvárás, aki Magyarországon él, dolgozik és vállalkozik. És természetesen a nemzeti együttműködés teljes jogú részesei a határon túl élő magyarok is.” (Orbán Viktor)

A nemzeti identitás mint a politikai szocializáció elemének fontossága abban is megmutatkozik, hogy a kormány első döntéseként született meg a külföldi magyarok állampolgárságát biztosító törvény is.

Mivel a Fidesz-KDNP önmeghatározása szerint keresztény-nemzeti, a beszédek a keresztény kultúrkörből való képekből is építkeznek:

⁸ Szabó Ildikó: Nemzet és szocializáció. 174. o.

⁹ Uo. 174. o

„senkit nem lehet az út szélén hagyni, mindenki iránt érdeklődést mutatni, elsősorban felelősséget kell vállalni.” (Schmidt Pál)

Schmidt Pál beszédéből a hallgatóság az irgalmas szamaritánus képére asszociálhat, de a többi politikusnál megjelennek az olyan kifejezések, mint „szeretet”, „alázat” „Kánaán”. Orbán Viktor –akárcsak a történelmi képek esetében- itt is a kijelentés eszközével él: *„Vincit voluntas tua! Győzedelmeskedjék hát a te akaratod!”*

4. Az összetartozás kifejezésének egyéb eszközei

Bár egy szemináriumi dolgozat nem alkalmas a rendezvényen megfigyelhető összes tömegpszichológiai vagy marketing eszköz teljes bemutatására, mégis szükségesnek érzem –ha csak felsorolás szerűen is – kitérni a továbbiakra is:

a) tréfa, irónia

„talán politikai vetélytársainknak már nem volt kedvük elmenni” (Schmidt Pál)

b) bizalmaskodó, familiáris kifejezések alkalmazása¹⁰

„biztató vállveregetés”

„hajrá, csakazértis gyertek, mikor lesz már”

„nézzék el nekem a hasonlatot, mint sportembernek”

„szorongatják majd a kezünket” (Schmidt Pál)

„Barátaim, kutya kemény volt az elmúlt 8 év” (Semjén Zsolt)

c) kijelentések, fogalomalkotások¹¹

„polgárháború”, „rendszer váltás”, „forradalom”, „gyurcsányizmus”

¹⁰ Freud szerint „a tömeglélek egyik lényege a szerelmi kapcsolatokban (közömbösen kifejezve, az érzelmi kötődésben) rejlik” Tömegpszichológia és én-analízis 205 o.

¹¹ „A pusztá, egyszerű állítás menten minden következtetéstől és bizonyítástól a legbiztosabb mód arra, hogy valamely gondolat a tömeg elméjét megragadja. Minél határozottabb az állítás, minél inkább meg van fosztva a bizonyosságnak és a bizonyításnak látszatától, annál nagyobb a tekintélye.... Az állításnak azonban csak akkor van igazi hatása, ha folyton ismétlik és lehetőleg ugyanazon kifejezéssel” Le Bon, 114 o. Ld a „gyurcsányizmus” kifejezésének ismétlődése a kossuth téri ünnepségen

d) jelszavak

„Hajrá Magyarország, hajrá magyarok!

e) frázisok¹²

„a meccsnek - nézzék el nekem a hasonlatot, mint sportembernek- akkor van vége, ha azt a bíró lefújja”

„teljességre kell törekedni” (Schmidt Pál)

f) hangulatemelés

Schmidt Pál még csak „izgalmas percek”-ről beszél, amely Kósa Lajosnál már egy „fantasztikus győzelem” által kiváltott „fantasztikus estébe” torkollik, ahol az a fontos, hogy a „show menjen”. A hangulat Orbán Viktor beszéde alatt hág tetőfokára, akinél többször is ismétlődik a „csúcs” kifejezés (csúcstámadás, csúcsra való feljutás, zászló kitűzése a csúcsra, új csúcs felállítása, együttműködés csúcstartói és bajnokai).

g) Nemzeti összetartozást kifejező szimbólumok: zászló, kokárda, címeres sál, magyar és székely himnusz¹³ eléneklése

h) A Fidesz-KDNP pártszimbólumai: narancssárga póló, sál, sapka, lufi és zászló

i) Transzparenszek

”Szeretünk Viktor!”;

„Hiszünk a szeretet és az összefogás erejében” – ez a tábla kézzel volt írva és a képen a választási plakátokról jól ismert Orbán fénykép volt látható.

A leghangúlyosabb azonban a „Csáó MSZP” transzparens volt: rögtön az első sorban sorakoztak az ezeket tartó aktivisták hogy a tévénezők számára is láthatóvá váljanak. Sikerességét azonban annak köszönhetette, hogy a választásokat megelőzően az emberek emailben megkapták a „Csáó MSZP” humor eszközeivel is élő reklámfilm, így a transzparens már csak az ismétlés és az előhívás eszköze volt.

j) Buli, kaja, ital: zsíros kenyér piros paprikával készített Fidesz felirattal, sör, buli szórólappal a Fidelitas támogatásával, a himnuszok után utcabál

¹² „Nem egyszer csodálkozunk olvasás közben bizonyos beszédek gyöngességén, ámbar azok a hallgató tömegre roppant hatással voltak; elfeledjük azonban, hogy ezeknek az volt a céljuk, hogy a sokaságot magukkal ragadják és nem az, hogy filozófusok olvassák. A szónok belső kapcsolatban lévén a tömeggel fel tudja idézni az izgató képeket. Ha ez sikerül, elérte célját. Húsz kötet kései beszéd nem ér annyit, mint néhány frázis, ha az oda jutott a meghódítandó agyvelőkbe.” Le Bon, 58 o.

¹³ Összefüggésben a Fidesz-KDNP által definiált nemzet-fogalommal

A fentiekben felvázoltam, hogy a Fidesz-KDNP koalíció milyen elemeket, képeket, szimbólumokat, és eszközöket használt fel az emberek meggyőzése érdekében. Ami a kormány megvalósítandó programjával kapcsolatos érdemi információt illeti, meg lehet állapítani, hogy az eszközként felhasznált elemek „lefejtése” után nem sok tartalmi elem maradt számunkra. Ez azonban nem önmagában álló, egyedi jelenség a mai magyar politikai életben, ahol a pártok harca inkább pozicionálásról, szimbólumok, színek, jelképek, zászlók, szófordulatok, állandósult jelzők vagy toposzok kombinálásáról szól. (A választások egyik fő botrányát jellemzően az váltotta ki, hogy egy MSZP-s jelölt „ellopta” az LMP színeit és szlogenjét.) Így a piros székfü, a kokárda viselése vagy az árpásávós zászló annak megfelelően vált ki pozitív vagy negatív érzelmeket az emberekből, hogy éppen melyik párt szavazóbázisába tartoznak.

A politikai elkötelezettség tehát mintha vallási jelleget öltene: a választók képesek saját politikusaik fedhetetlenségét a legvégsőkig védelmezni. Az eltérő politikai nézetek pedig családokat osztanak meg vagy egyenesen tabu témának számítanak. Ebben a vallási térben természetesen megvan a helyük a szkeptikusoknak vagy éppen a politikai „ateisták”-nak is, akik ugyanakkora hévvel érvelnek a politikától való távolságtartás szükségessége mellett.

Mindezek alapján tehát levonható lenne a következtetés, hogy a mai politika egy marketing stratégiákra és hitrendszerre épülő harc a hatalom megszerzése érdekében. E megállapítás azonban felveti annak kérdését, hogy ha a hitek és ideológiák ily módon képesek hatást gyakorolni a választópolgárokra akkor ebből a hitvilágból teljesen kizárhatjuk-e a politikusokat? Érdekes vizsgálódásokat lehetne végezni arról, hogy a hatalom vágya mellett az olyan más emberi tényezők, mint küldetésstudat, felelősségvállalás, az alkotás vagy építés vágya miképpen jelennek meg (amennyiben megjelennek) a politikai pályák során, illetve milyen lehetőség van (amennyiben adódik) ezek kibontakoztatására. Kérdés lehet továbbá, hogy a dolgozatomban felvázolt eszközök (pl a hatalom szakralitásába vetett hit) vagy a politikusok által megfogalmazott értékek (akár társadalmi elvárás formájában) visszahatnak-e (és ha igen hogyan) a hatalmon lévők magatartására.

Ezen kérdések tanulmányozására azonban egy újabb elemzés lenne szükséges.

Felhasznált irodalom

Csepeli György: A politikai mező antropológiai állandói (www.csepli.hu)

Le Bon, Gustave: A tömegek lélektana. Bp. Franklin-Társulat, 1913

Szabó Ildikó: Nemzet és szocializáció L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2009

Tömegpszichológia és én-analízis. (1921) in Sigmund Freud művei V.

Tömegpszichológia 1995

Melléklet

Schmitt Pál:

Mindig a legöregebbet küldik előre (nevetés) Tisztelt Hölgyeim/Uraim, kedves barátaim, gyakorlatilag, amit mondani akarok? Magyarország (taps ujjongás)

A Fidesz Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt képviselői jönnek majd önöket üdvözölni, Én jó meg rossz helyzetben vagyok mert semmi eredményt nem tudok még mondani. A feldolgozottság is valahol 8 vagy 10 százalék körül van, Azt látjuk, hogy valamivel kevesebb a részvétel talán politikai vetélytársainknak már nem volt kedvük elmenni Én bízom abban, hogy a mieink igenis elmentek és hitet tettek szeretetből, akaraterőből és szolidaritásból. Taps ujjongás. Ahogy látom a táblákat, nemcsak pestiek vannak itt, hanem szép számmal jöttek más városokból is, na most engedjék meg hogy szeretettel emlékezzek erre a fantasztikus országjárásra. Jártunk képviselőtársaimmal, jelölttársaimmal együtt az országot és szinte mindenhol, mindenhol biztató vállveregetés, hajrá, csakazértis gyertek, mikor lesz már, s ez az utolsó két hét volt azt mondom a legizgalmasabb része mert ugyan már nyertünk, hiszen az önök jóvoltából kormányzati felhatalmazás kaptunk már két héttel előtte is (taps, ujjongás), de úgy gondoltuk, hogy a harcot végigvisszük és a meccsnek –nézzék el nekem a hasonlatot, mint sportembernek –akkor van vége, amikor azt a bíró lefújja. Nos két héttel ezelőtt a múlt eredmény már beállította az irányt, ezt már biztosan tudjuk, hogy a Magyar Köztársaságnak jobboldali, keresztény, nemzeti, polgári kormánya lesz. (Nagy taps, örömrivalgás.) A mai nap arról, szól, hogy mekkora ez a felhatalmazás, milyen lesz a mérték. Sokan mondták az országban hogy hány harmad én úgy gondolom ezt tisztelt hölgyeim, uraim, hogy a teljességre kell törekedni. Akárhány százalékot kapunk, az országnak alázattal kell kormányozni, senkit –megismétlem - senkit nem lehet az út szélén hagyni, mindenki iránt érdeklődést mutatni, elsősorban felelősséget kell vállalni. Mostantól számunkra nem lesz nehéz város és könnyű város. (taps) nehéz terep és könnyű terep (taps), nehéz régió és könnyű régió (nagyobb taps) ...általános felelősség ha nagy a felhatalmazás, óriási a lehetőség is. És így fogunk gazdálkodni. (?) Tudom, hogy ezek most izgalmas percek, én a köszönetet jöttem kifejezni, köszönetemet

azoknak, akik egy pillanatra nem lankadtak, köszönetet azoknak, akik végig velünk voltak, köszönetet azoknak, akik polgárháborút vívtak, akik kopogtató cédulát gyűjtöttek, azoknak akik polgári köröket tartottak nyolc éven keresztül életben, köszönet azoknak akik végig vívták ezt a kampányt, amiben elsősorban a hitük és az akaratuk segítette őket. Köszönet az időseknek, mert ott voltak végig velünk. Köszönet a fiataloknak,.. 400 ezer fiatal szavazott –nem tudjuk, hogy hova szavaztak, csak érezzük, érezzük. A következő kormányzás öröklük is szól és még egy megjegyzés –engedjék meg- hogy az Európai Parlament alelnökeként is szóljak Önökhöz: mindenki megemelte a kalapját már 2 héttel ezelőtt. Soha, soha az elmúlt 20 évben ilyen felhatalmazást egyetlenegy párt nem kapott az egész Európai Unió 27 országában taps üdvívalgás. Amit 2 héttel ezelőtt végrehajtottak az Európa szemével egy csoda. Hatalmas taps üdvívalg. Egy biztos, ... egy biztos, hogy szorongatják majd a kezünket, egy biztos hogy a Magyar kormány erősíti majd az erős Európát, erős Magyarország fog tartozni egy erős Európához szándékaink szerint, úgy gondoljuk, hogy az erős Magyarország nem az, hogy a határon kiírják, hogy erős, hanem az h erős családok vannak benne, erős, öntudatos polgárok vannak benne, erős felelős vezetők, erős önkormányzatok, s egy erős -az önök felhatalmazásával erős magyar kormány. Most kérem szépen még a türelmüket, a feldolgozottság most míg beszéltem 10-ről talán 15 százalékra nőtt, igaz hogy ez már csepp a tengerben, talán lehet, majd látni, a televízió is vetíti az eredményeket, türelmet, változatlan szeretetet, és egész estére kiható jókedvet kívánok. Köszönöm szépen.

Semjén Zsolt

Ezek a számok önmagukért beszélnek, hisz megmutatják a magyar nemzetnek az akaratát. Az első szó a köszöneté, köszönet a Jóistennek, avagy a 20 millió embernek az imádságáért, aki mindezt kiesdette (taps, ujjongás). És köszönet annak a sok 10 ezer aktivistának, aki éjt nappallá téve dolgozott, hogy ez a győzelem megszülethessen (éljen tapsvihar). Kedves barátaim engedjétek meg, hogy most először a kereszténydemokrata barátainknak szóljak és egy vallomást elmondjak önöknek. Varga László bátyánk – bizonyára emlékeztek László bátyánkra- a halála előtt testamentumában rám hagyta a Kereszténydemokrata Néppártot és azt mondta, hogy ő nem fog úgy meghalni, hogy a

kereszténydemokrácia és annak bizonyos méltatlan figurái a Szocialista párt segédcapatába züllesszék a kereszténydemokrata néppártot. Én akkor megígértem neki, hogy ez a párt, nem fog kiesni a történelemből, hanem Orbán Viktorral bajtársi szövetséget kötünk (taps úúú, éljen) és létrehozuk a magyar politikatörténet sőt az Európai Unió politikatörténetének a legsikeresebb politikai konstrukcióját. Nem volt precedens arra, hogy egy politikai konstrukció stabilan az abszolút többség fölött legyen. Mi pedig egy ilyen szövetségnek vagyunk a tagjai. 2003-tól –László bátyánk halála óta– újraszerveztük a Kereszténydemokrata Néppártot szövetségben a Fidesszel, 2006-tól parlamenti párt vagyunk és –barátaim a ti segítségetekkel – itt állunk a küszöbén annak, hogy 2010-től elsöprő erejű kormánypárt legyünk (felviszi a hangot, tapsvihar, úúú) Barátaim, kutya kemény volt az elmúlt 8 év. Amikor Navrasics Tiborral ketten álltunk az üres parlamentben miközben velünk szemben 200 szocialista és MDF-es ordított, akkor az tartotta bennem a lelket, hogy el fog jönni az a pillanat (felviszi a hangot, beerősít, őrzöngés) amikor más emberek előtt állhatok. (taps, őrzöngés) És a gyurcsányizmus (úúúú fütyty) az MSZ és az SZDSZ (húúú fütyty) nem tudta annyira lerombolni az országot (tolvajok!) hogy mi a ti segítségetekkel ne tudjuk újjáépíteni (taps ujjongás) Hajrá Magyarország, hajrá magyarok! (taps őrzöngés)

Kósa Lajos

Televízió képernyőjén követjük az eseményeket. És hát jó estét Magyarország, jó estét Budapest (taps), jó estét Debrecen, (taps, ujjongás) jó estét minden egyes város, falu (nagyobb taps és ujjongás). Azt hiszem elmondhatjuk, hogy ez egy egészen fantasztikus este. Több okból. Nem tudom, észrevették-e, hogy az első fordulóban a jobboldali összefogás egy olyan fantasztikus győzelmet eredményezett, amire még nem volt példa Magyarország történetében. Sőt, ha mondjuk az angol választási rendszer lenne Magyarországon, akkor egy kivételével mindenki fideszes lett volna a parlamentben (nevetés, haha). De én őszintén örülök annak, hogy ez nem így alakult és örülök annak is, hogy mások bejutottak a parlamentbe, de annak még inkább örülök, hogy a Fidesz fog kormányt alakítani a vele szövetséges párokkal (ujjongás, taps) Biztos észrevették, hogy a két forduló között csak arról volt szó, hogy meg lesz-e a kétharmad, nem lesz meg,

veszélyes-e a demokráciára vagy sem. Ugye tudjuk, hogy amikor Horn Gyulának van kétharmada Kuncze Gáborral, akkor az nagyon demokratikus (nevetés) vagy az a legnagyobb renden lévő, ha véletlenül másnak, akkor állj az egész. Életveszélyes. Szeretnék mindenkit megnyugtatni, hogy nagyon szeretnék megköszönni azt a fantasztikus összefogást, aminek köszönhetően most itt vagyunk a Vörösmarty téren megszerzte az országban azokban a központokban ahol még figyelik a munkatársaink, a szavazóink az eredményeket és hát természetesen pontosan tudjuk, hogy a demokráciának az igazi letéteményese pont a szavazó, aki pont arra szavaz, akire akar. Most így döntöttek a szavazók, a Fideszre akartak szavazni, köszönet érte mindenkinek. (ujjongás, taps). Gyakran megkérdezték tőlünk, hogy mi lesz hogy ha nem lesz meg a kétharmad. Én erre mindig azt mondtam, hogy ez olyan mint amikor Jelena Izibojeva már megnyerte az olimpiai aranyérmét 205 cm-es eredménnyel, de egyébként csak azért hogy a show menjen, felteszi 506-ra és megkísérli a világcsúcsot. De ha megvan, ha nincs az aranyérmét már nem lehet elvenni. Na most figyelve a választási eredményeket, nem kell nagy merészség ahhoz, hogy azt mondjam: kijelentem, nemcsak az aranyérem van meg, de a világcsúcs is (ujjongás, taps)

Szeretném mindenkinek ezt megköszönni és pontosan azt tudjuk mondani, amit korábban is mondtunk, nevezetesen, hogy természetesen ez a fantasztikus eredmény lehetőség arra, hogy holnaptól újjáépítsük az országot. (ujjongás, taps). De csak lehetőség. Azért szurkoltunk ennek a nagyon nagy támogatásnak, hogy minél többen kezdjünk hozzá. Tudjuk, hogy valószínűleg vannak olyan polgártársaink, akik 26-án reggel 9 órakor már a ... előtt várják a Kánaánt, hogy megérkezzen. Szeretném nekik azt mondani, hogy ne várjanak sokáig. Fél óra maximum, mert a Kánaán eljöhet, de nekünk kell.... Ezzel az összefogással, azzal a felelősséggel, ami itt megnyilvánult ma este –nagyon szépen köszönjük kedves választók, nagyon szépen köszönjük, Magyarország- azt tudjuk ígérni, hogy igyekszünk méltóak lenni erre a bizalomra, hogy négy év múlva is azt tudjuk mondani, hogy hajrá Magyarország, hajrá magyarok! (taps, ujjongás) Köszönjük szépen! (ujjongás, taps, ujjongás)

Orbán Viktor

Taps „Viktor, Viktor, Viktor!” „Megnyertük” skandálás

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! 2x

Magyar választópolgárok, magyarok határon innen és túl örömmel jelentem, (üdvrivalgás), örömmel jelentem hogy a mai csúcstámadás, a mai oxigénpalack nélküli csúcstámadás sikerült (üdvrivalgás, taps). A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt a magyar parlamenti mandátumok 68 százalékát szerezte meg. (üdvrivalgás, taps).

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Magyarország, Magyarország a mai napon megerősítette a demokrácia melletti elkötelezettségét, helyét Európában és az Európai Unióban. Köszönet mindenkinek. Köszönet minden magyar embernek. (ujjongás) De különösen köszönet azoknak, akik nyolc éven keresztül kitartottak a Fidesz, a Kereszténydemokrata Néppárt és a polgári körök mozgalma mellett. (üdvrivalgás, taps). A csúcsra ugyan a mai napon Magyarország ért fel minden egyes polgárával együtt, de a nyolc éven keresztül kitartók mentek elől, ők vitték, és ők tüzték ki a mai napon a csúcsra a zászlót. Hála és köszönet érte. (üdvrivalgás, taps, éljenzés). Egy európai ország a mai napon új csúcsot állított fel. Egy olyan ország, amely az utóbbi években jószerivel csak lesajnáló véleményeket kaphatott, csak negatív hírek szóltak róla a világban, és ma egyszer csak sokak számára, mint derült égből a villámcsapás, itt ez az új ez az új csúcs. Ez világsiker, ez magyar világsiker. (üdvrivalgás, taps). A szabad világ országai elszoktak már attól, hogy a versengő pártokra épülő demokráciákban lehet olyan széles, óriási nemzeti egységet teremteni, mint amit a mai napon a magyarok hoztak létre.

Kedves Barátaim!

Nem egyszerűen arról van szó, hogy Magyarországon megtörtént a hatodik szabad választás. Sokkal nagyobb dolog történt a mai napon Magyarországon. Ma forradalom történt a szavazófülkékben. (üdvrivalgás, taps, ria ria, Hungária skandálás). A mai napon a magyarok bebizonyították, hogy van értelme a demokraciának, van értelme hinni a demokráciában, mert demokratikus keretek között olyan nagy horderejű változást tudunk

véghezvinni, amelyet régen csak a forradalmak nyújthattak egy országnak. Mi történt Magyarországon, kedves Barátaim? A mai napon Magyarországon beteljesedett egy történelmi tanulság, húsz év tanulsága, a rendszerváltás nagy tanulsága, mely úgy hangzik: rendszert váltani nem lehet, rendszert csak megbuktatni és megdönteni lehet, megdönteni és újat alapítani helyette. (üdvözlés, taps).

Ma ez történt. A magyarok ma rendszert buktattak, és egy új rendszert alapítottak meg. A magyar emberek a mai napon megbuktatták a hatalommal visszaélő oligarchák rendszerét, és helyette megalapítottak egy új rendszert: a nemzeti együttműködés rendszerét. (éljenzés taps) Olyan elemi erővel akarták lezárni a magyarok millióit megsanyargató, vagyonukból, reményeiből kiforgató korszakot, hogy végül a magyarok összeszedték minden maradék erejüket és hitüket, és világra szóló összefogást értek el. Minden magyar büszke lehet erre az új világsikerre, én is büszke vagyok, kedves Barátaim, hogy veletek együtt részese lehettem ennek (üdvözlés, taps). . Két hete elkezdtünk egy mondatot, és ma pontot, pontosabban szólva felkiáltójelet tettünk a végére. Magyarországon a mai napon az emberek ereje legyőzte az oligarchákat. (éljen bekiabálás) Ma újra mertünk nagyok lenni, mondjuk ki és legyünk rá büszkék. Átléptük a saját árnyékunkat. Ma mi vagyunk a szabad világ együttműködés-csúcstartói és bajnokai. Mától Magyarország politikai és gazdasági rendszerét a nemzeti együttműködés rendszerének hívják, és ezzel a rendszerrel Magyarországot közösen újra fogjuk építeni, és erőssé fogjuk tenni. (üdvözlés, taps).

Olyan rendszer lesz ez, amelyben egymást fogjuk segíteni, és egymást fogjuk biztatni, hogy merjünk nagy célokat kitűzni és azokért közösen dolgozni. Ebben az új rendszerben az oligarchák régi szabályai érvényüket veszítik. Mától Magyarországon a magyar emberek érdeke az első. (üdvözlés, taps). Mától Magyarországon a nemzeti együttműködés lesz mindennek a mércéje. A nemzeti együttműködés rendszere, Barátaim, mindenki számára lehetőség, és mindenki felé elvárás, aki Magyarországon él, dolgozik és vállalkozik. És természetesen a nemzeti együttműködés teljes jogú részesei a határon túl élő magyarok is. (üdvözlés, taps). A nemzeti együttműködés ma megalapított rendszere új szabályok szerint működik majd, olyan szabályok szerint,

amelyeket az emberek már régóta várnak, sőt követelnek. A kormány irányításával az állam feladata lesz a szabályok jogszabályba öntése, betartása és betartatása. A magáncélok, a magánérdekeket szolgáló, a magánhatalmat építő politika napjai ma leáldoztak, és nem fogjuk hagyni, hogy még egyszer visszatérjenek. (üdvözlés, taps).

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Magyar Választópolgárok!

A nemzeti együttműködés rendszerében a győztesnek nem igaza van, hanem feladata. És sikernek csak az számít, ami az egész közösség számára siker. Magyarország ma világra szóló győzelmet aratott, most az a feladatunk, hogy a győzelem lendületével folytassuk a megkezdett együttműködést, megkezdjük a mögöttünk hagyott korszak romjainak eltakarítását, a felelősség megállapítását és az újjáépítést. (üdvözlés, taps, úgy van” bekiabálás).

Végül szerényen és alázattal azt üzenjük Magyarországnak, hogy megértettük és diadalra vittük a magyarok történelmi álmát. Vincit voluntas tua! Győzedelmeskedjék hát a te akaratod!

Hajrá, Magyarország, hajrá, Magyarok!

Gustave Le Bon: A tömegek lélektana. Bp. Franklin-Társulat, 1913

Szabó Ildikó: Nemzet és szocializáció L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2009

Tömegpszichológia és én-analízis. (1921) in Sigmund Freud művei V. Tömegpszichológia 1995

Gustave Le Bon: A tömegek lélektana. Bp. Franklin-Társulat, 1913

Szabó Ildikó: Nemzet és szocializáció L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2009

Tömegpszichológia és én-analízis. (1921) in Sigmund Freud művei V.
Tömegpszichológia 1995 Cserépfalvi kiadása

Gustave Le Bon: A tömegek lélektana. Bp. Franklin-Társulat, 1913

Szabó Ildikó: Nemzet és szocializáció L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2009

Tömegpszichológia és én-analízis. (1921) in Sigmund Freud művei V.
Tömegpszichológia 1995 Cserépfalvi kiadása
